

Notitie Aanpassing eigen bijdrage MO voorzieningen, ter consultatie van de stakeholders

23 mei 2023

Annet ter Huurne, projectleider Aanpassing eigen bijdrage MO voorzieningen

1. Aanleiding en inleiding

Momenteel wordt geen eigen bedrage betaald door cliënten in de crisisopvang en 24-uursopvang binnen de maatschappelijke opvang. Dit zijn voorzieningen waarbij wonen en begeleiding is inbegrepen zonder dat er huur wordt betaald.

Medio 2021 heeft de gemeenteraad van Dordrecht besloten niet in te stemmen met een eigen bijdrage voor de crisisopvang binnen de Maatschappelijke Opvang.

Binnen de regio geldt dat alleen het Leger des Heils in Dordrecht deze opvang biedt. Er zijn in Dordrecht en in de regio wel andere aanbieders met wonen maar daar betaalt de cliënt huur.

In de praktijk blijkt dat het ontbreken van een eigen bijdrage zorgt voor een grote financiële ongelijkheid tussen verschillende clientgroepen met als gevolg dat doorstromen of uitstromen voor een deel van de cliënten financieel onaantrekkelijk is.

Het doel is om de doorstroom en de uitstroom te bevorderen door de financiële ongelijkheid te verkleinen. Dat willen we bereiken door een eigen bijdrage in te voeren in de Maatschappelijke Opvang, daar waar sprake is van wonen en begeleiding zonder dat er huur betaald wordt door de cliënt.

Uitgangspunt is: Iedereen die het kan betalen, moet betalen!

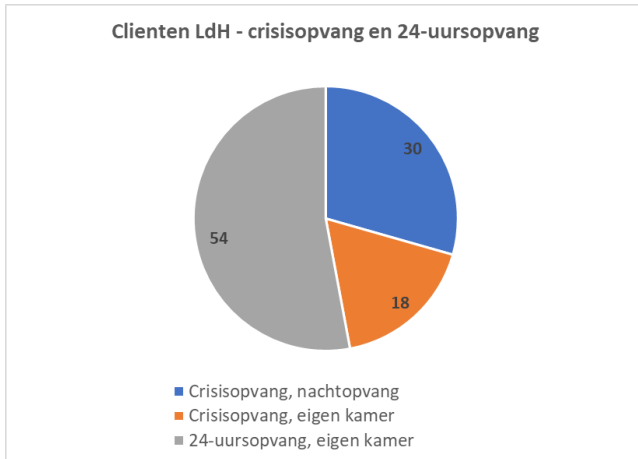
2. Opvang bij het Leger des Heils

Het Leger des Heils biedt meerdere vormen van opvang.

- Crisisopvang
 - Nachtopvang
 - Opvang met eigen kamer
- 24-uursopvang
 - Herstart (eigen kamer)
- Doorstart (eigen woonruimte, huur)

De crisisopvang wordt gesubsidieerd door de gemeente Dordrecht en is een algemene voorziening. binnen de WMO

De 24-uursopvang en de Doorstart worden gefinancierd via de WMO en zijn een maatwerkvoorziening binnen de WMO.

Het woonniveau verschilt per type opvang en is samengevat in onderstaande tabel.

Verschillen in woonniveau		
Nachtopvang	Delen slaapzaal	2 maaltijden bij de nachtopvang, 1 maaltijd bij dagbesteding
Opvang kamer	Eigen kamer, sanitair delen	Alle maaltijden
Herstart kamer	Eigen kamer, eigen sanitair	Alle maaltijden of kookgeld

De klantreis is per cliënt verschillend, afhankelijk van wat er nodig is en/of wat er beschikbaar is.

3. Voorbeeld klantreis - Cliënt met een bijstandsuitkering

Een nieuwe cliënt in de nachtopvang heeft vaak geen vast inkomen. De cliënt krijgt ondersteuning in het aanvragen van een briefadres en het aanvragen van een bijstandsuitkering. Vervolgens ontvang hij, zolang hij in de nachtopvang verblijft, een bijstandsuitkering van ca 900 euro.

Zodra deze cliënt binnen de crisisopvang een eigen kamer krijgt, wordt de bijstandsuitkering aangepast naar ca 360 euro (zak- en kleedgeld) op basis van de instellingsnorm.

Als hij doorstroomt naar een Herstart kamer (24-uursopvang), blijft de bijstandsuitkering ca 360 euro per maand.

Als hij doorstroomt naar een andere locatie binnen de Maatschappelijke Opvang waar huur betaald moet worden, ontvangt hij een volledige bijstandsuitkering van ca 1.100 euro per maand. Hij is dan weer zelf verantwoordelijk voor wonen en voeding.

Ook als hij doorstroomt naar een zelfstandige woonplek buiten de Maatschappelijke Opvang, ontvangt hij een volledige bijstandsuitkering.

4. Voorbeeld klantreis - Cliënt met ander inkomen

Dit is een gemengde groep cliënten met als inkomen bijvoorbeeld een WIA, Wajong, AOW, WW of een inkomen uit werk. Het netto-inkomen varieert daarom in deze groep.

Om een goede vergelijking te kunnen maken met de klantreis van een cliënt met een bijstandsuitkering, wordt in dit voorbeeld uitgegaan van een cliënt met een ander inkomen van netto ca 1.100 euro per maand, gelijk aan de bijstandsuitkering. In de praktijk variëren de verschillen per situatie.

Deze cliënt heeft gedurende het verblijf in de crisisopvang en de 24-uursopvang hetzelfde netto inkomen van 1.100 euro terwijl hij geen kosten heeft voor wonen en voeding. Dit verandert pas als deze cliënt naar

een andere locatie binnen de Maatschappelijke Opvang doorstroomt waar huur betaald moet worden. Hij is dan weer zelf verantwoordelijk voor wonen en voeding. Dit geldt ook voor een zelfstandige woonplek.

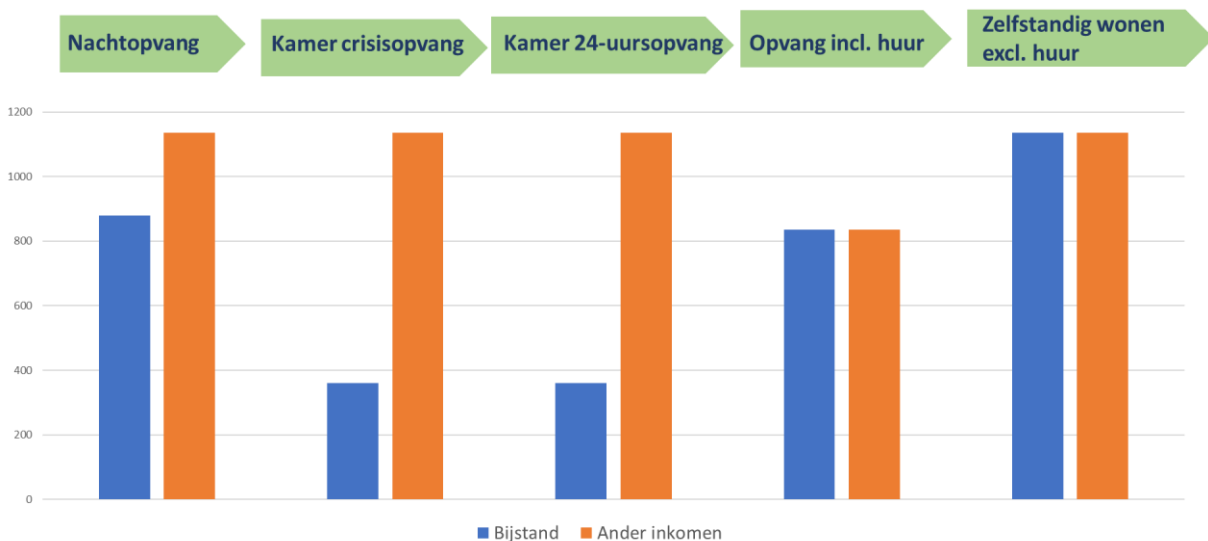
5. Verschillen in de klantreis

De client met een bijstandsuitkering heeft tijdens het verblijf in de eigen kamer in de crisisopvang of 24-uursopvang een netto inkomen van 360 euro. De cliënt met ander inkomen heeft tijdens het verblijf in deze kamer 740 euro per maand meer te besteden!

Zodra deze cliënten terecht komen in de Opvang inclusief huur of zelfstandig gaan wonen, is de financiële situatie weer vergelijkbaar.

Onderstaande grafiek maakt de verschillen tijdens de klantreis inzichtelijk.

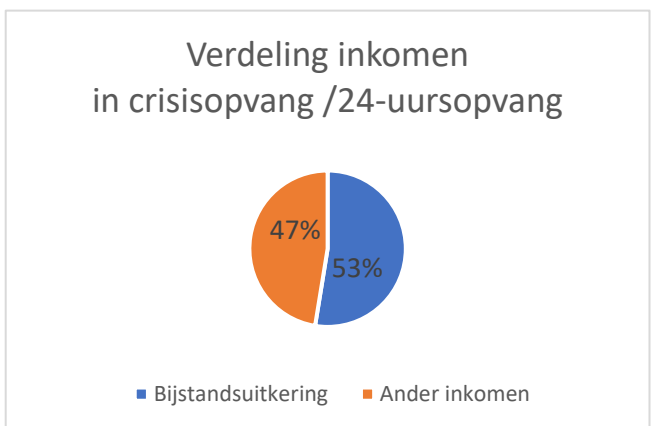
Netto inkomen tijdens klantreis, bijstandsuitkering en ander inkomen

6. Verhouding cliënten met bijstandsuitkering en cliënten met ander inkomen

De huidige verdeling bij het Leger des Heils is bijna half-half, zie diagram.

Er is geen verschil in de verdeling binnen de nachtopvang en binnen de cliënten met een eigen kamer.

7. Doorstroom en uitstroom

Als de cliënt met ander inkomen de kans krijgt om door te stromen naar een woonruimte met huur (doorstart), met minder begeleiding en controle, dan gaat hij van weinig kosten naar 'normale' kosten voor wonen en voeding. In de praktijk blijkt dat sommige cliënten kiezen om niet door te stromen naar de 'dure' vervolgstap.

Daarnaast zijn voor deze cliënten soms alternatieve oplossingen te vinden buiten de opvang. Ook die alternatieven zijn financieel minder aantrekkelijk dan een eigen kamer in de opvang.

Deze situatie is ongewenst omdat de doorstroom daardoor vermindert, terwijl er een tekort is aan kamers in de crisisopvang en de 24-uursopvang.

8. Invoer eigen bijdrage

Het doel is om de doorstroom en de uitstroom te bevorderen door de financiële ongelijkheid te verkleinen. Dat willen we bereiken door een eigen bijdrage in te voeren in de Maatschappelijke Opvang, daar waar sprake is van wonen en begeleiding zonder dat er huur betaald wordt door de cliënt.

De uitgangspunten zijn:

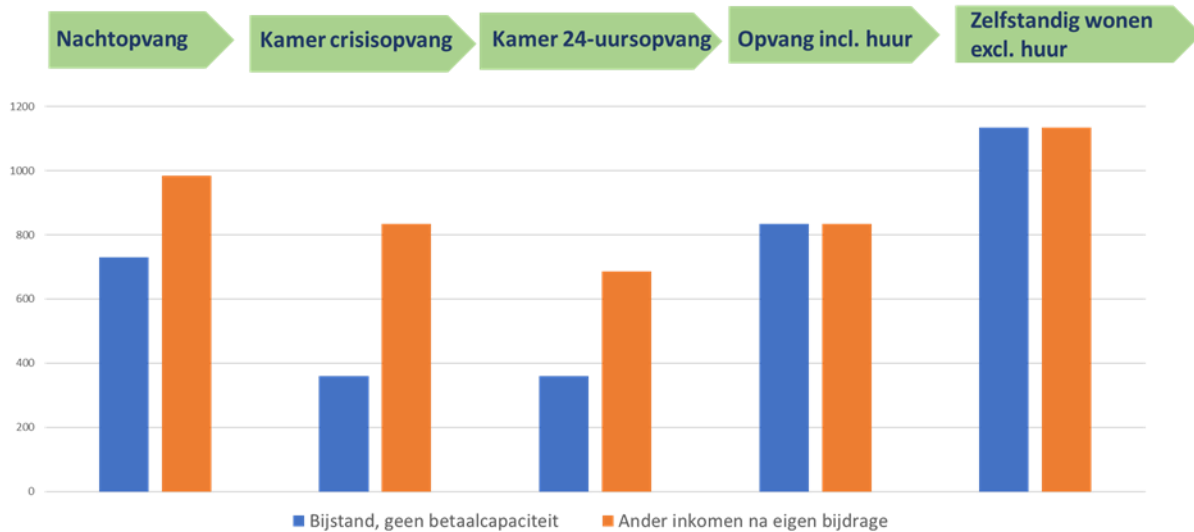
- Iedereen die het kan betalen, moet betalen voor verblijfskosten (wonen en voeding).
- In geval er onvoldoende betaalcapaciteit is, wordt de hoogte van de bijdrage aangepast, zo nodig tot nul.
- De hoogte van de bijdrage hangt af van het woonniveau en de fase waarin de cliënt zit.
- Het traject in de Maatschappelijk Opvang is gericht op tijdelijkheid en op het voorbereiden van de client op zelfstandigheid. Afhankelijk van de fase in het herstel, is het wenselijk dat cliënten weer om leren gaan met 'normale' lasten zoals wonen en voeding.

Voorstel eigen bijdrage per type opvang en woonniveau			
Type opvang	Woonniveau	per dag	per maand
Crisisopvang	Nachtopvang	5 euro	150 euro*
Crisisopvang	Opvang kamer	10 euro	300 euro**
24-uursopvang	Herstart kamer	15 euro	450 euro**
*Gaat in na 6 weken verblijf			
**Maximale bijdrage, afhankelijk van de betaalcapaciteit			

9. Effect eigen bijdrage op financiële ongelijkheid en doorstroom

- De financiële ongelijkheid wordt kleiner.
- De financiële drempel bij doorstroom of uitstroom wordt kleiner.
- Met de voorgestelde bijdrage is het niet mogelijk om de verschillen tot nul terug te brengen.

Netto inkomen tijdens klantreis, na invoeren eigen bijdrage

10. Waarom geen inkomensafhankelijke bijdrage zodat het verschil helemaal verdwijnt

- Er is nu niet gekozen voor een inkomensafhankelijke bijdrage omdat dit een te grote verandering is in één keer, zowel voor de cliënten als voor de implementatie. Wel kan dit een mogelijke volgende stap zijn.
- De verwachting is dat de voorgestelde eigen bijdrage zeker verschil zal maken in de doorstroom of uitstroom. Het is goed om een jaar na de ingangsdatum te evalueren wat het werkelijke effect is en af te wegen of alsnog een inkomensafhankelijke bijdrage nodig is. Evaluatie zal zich richten op de doorstroom in de crisisopvang en 24-uursopvang en op de verhouding cliënten met bijstandsuitkering en cliënten met ander inkomen.

11. Inning van de bijdrage

Het is niet wenselijk om de bijdrage, zoals vroeger, contant te innen bij de opvang.

Het Leger des Heils heeft aangegeven voorstander te zijn van de inning via het CAK. Hierover is uitgebreid gesproken met de Sociale Dienst en het CAK. Het blijkt niet mogelijk n om vaste bijdragen te innen voor de Maatschappelijke Opvang via het CAK, met uitzondering van het abonnementstarief.

In de toekomst is inning via het CAK waarschijnlijk wel mogelijk, als er sprake is van een inkomensafhankelijke bijdrage.

Dit betekent dat het Leger des Heils de eigen bijdrage zelf moet innen. Dit is landelijk de gangbare werkwijze. Het Leger des Heils int ook de huur voor de doorstart-locaties waar huur betaald wordt. Dat wordt gedaan door de eigen verhuurafdeling.

12. Nachtopvang (slaapzaal) wel of geen eigen bijdrage?

De bijdrage voor de nachtopvang gaat na 6 weken verblijf in. De redenen daarvoor zijn dat er cliënten zijn die nog geen bijstandsuitkering hebben of een postadres of dat het verblijf (nog) niet stabiel is. Na 6 weken verblijf is dit meestal wel het geval.

Het instellen van een eigen bijdrage voor de nachtopvang is nog een discussiepunt. Het gaat specifiek om de cliënten die verblijven in een slaapzaal.

Het innen per maand lijkt voor deze groep niet realistisch. Per dag innen is te complex.

Daarnaast geeft Het Leger des Heils aan dat het doorstroomprobleem vooral optreedt vanaf het moment dat een cliënt een eigen kamer heeft. Over het algemeen willen cliënten die overnachten in de slaapzaal graag doorstromen naar een eigen kamer.

13. Implementatie

Het Invoeren van de eigen bijdrage bij bestaande cliënten kan 3- 6 maanden nadat ze per brief geïnformeerd zijn. En die brief kan pas verstuurd worden als de raad de nieuwe bijdragen heeft vastgesteld. De lengte van de overgangperiode is nog niet definitief vastgesteld.

Voor nieuwe cliënten kan de eigen bijdrage wel eerder ingaan. Dit betekent dat tijdelijk met twee systemen gewerkt moet worden.